

Lekce 5

Následujících šest *specifikátorů*

ΟΥΗΡ = kolik? jak mnoho?

ΝΙΜ = kdo? který (osoba)?

ΟΥ = co? jaký druh věci?

ΑΩ = který? které?

ΖΑΖ = mnoho, mnozí

ΛΑΛΥ = nějaký, žádný

se může používat samostatně jako zájmena

ΝΙΜ = kdo? **ΖΑΖ** = mnoho, mnozí

nebo můžou specifikovat substantivum anebo adjektivum v *specifier construction*

specifikátor **ἄ-** substantivum/adjektivum

ΝΙΜ ἄ-ΡΩΜΕ = který člověk? která osoba?

ΖΑΖ ἄ-ΡΩΜΕ = mnoho lidí, mnozí lidé

Nevyžaduje se žádný člen, protože specifikátor je na místě členu.

ΖΑΖ ἄ-ΡΩΜΕ = mnoho lidí, mnozí lidé

ΝΙΜ ἄ-ΡΩΜΕ = který člověk?

ΛΑΛΥ ἄ-ΡΩΜΕ = nějaký člověk

V několika výrazech se může použít neurčitý člen **ΟΥ-/ΖΕΝ-** nebo člen **ΚΕ-** s **ΟΥ**, **ΑΩ** a **ΛΑΛΥ**.

ἄν-οὐκ τίς = Jaký druh věci (nějaký-co) jsou oni?

οὐδέν = To je bezvýznamné (an-anything).

ἄλλος τις = Nějaký jiný člověk (jiný-nějaký-člověk).

Tak i s τίς a τίς = druh, typ.

οὐδὲν τίς = Jakého druhu (a-which kind) on je?

zodpovězené

οὐδὲν τίς anebo οὐδὲν τίς-τίς = On je tohoto druhu, takový, jako toto (pl. τίς-τίς)

Základní číslovky také patří do třídy specifikátorů. Užívají se samostatně jako zájmena

δύο ἢ τρία = dvě nebo tři (osoby, věci)

a v *specifier construction*, specifikují substantivum.

τρία ἄνδρες = tři lidi/muži

τρία γυναίκες = tři ženy

Číslovky 1-10 a některé jiné se vyskytují ve dvojicích, vyjadřujících mužský a ženský rod, a příslušná forma se vybírá podle rodu substantiva, k němuž se číslovka vztahuje. Pro příslušné číslovky se používají písmena abecedy označena vodorovnou čarou.

Základní číslovky 1-10

		m.	f.
$\bar{\alpha}$	jedna	ογα	ογει
$\bar{\beta}$	dvě	σναγ	σντε
$\bar{\gamma}$	tři	φον̄ντ	φοντε
$\bar{\delta}$	čtyři	ϣτοογ	ϣτο ϣτοε
$\bar{\epsilon}$	pět	†ογ	† τε
$\bar{\zeta}$	šest	σοογ	σο σοε
$\bar{\eta}$	sedm	σαψ̄	σαψε
$\bar{\theta}$	osm	φμογν	φμογνε
$\bar{\omicron}$	devět	φικ	φικτε
$\bar{\iota}$	deset	μητ	μητε

Základní číslovky nad deset, ne zaokrouhlené (20, 30 atd.), jsou číslovky složené z prefixální komponenty (desítky, dvacítky, atd.) a finální komponenty (-jedna, -dvě, atd.). Např: **χογτ-φοντε** (20 + 3) = 23, **μ̄ντ-φοντε** (10 + 3) = 13.

		zaokrouhlená čísla	prefixální komponenty
$\bar{\iota}$	deset	m. μητ f. μητε	μ̄ντ-
$\bar{\kappa}$	dvacet	χογωτ f. χογωτε	χογτ-
$\bar{\lambda}$	třicet	μααβ f. μααβε	μαβ-
$\bar{\mu}$	čtyřicet	ζμε	ζμε- (ζμετ- před λϣτε a λσε)
$\bar{\nu}$	padesát	ταειογ	ταειογ-
$\bar{\xi}$	šedesát	σε	σε- (σετ- před λϣτε a λσε)
$\bar{\omicron}$	sedmdesát	ψϣε	ψϣε-
$\bar{\pi}$	osmdesát	ζμενε	ζμενε- (ζμενετ- před λϣτε a λσε)
$\bar{\rho}$	devadesát	πσταιογ	πσταιογ-

Koncové komponenty

...ᾶ	...-jedna	m. -οὔε f. -οὔει
...ῆ	...-dvě	m. -σποοῦς f. -σποοῦσε
...ῆ	...-tři	-ποοτε
...ᾷ	...-čtyři	-αρετε
...ῆ	...-pět	-τη
...ῆ	...-šest	-ασε
...ῆ	...-sedm	-σαρετε
...ῆ	...-osm	m. -ποοην f. -ποοηνε
...ῆ	...devět	m. -ποο f. -ποοτε

Stovky:

ῆ	(100)	ποε
ῆ	(200)	ποητ
ῆ	(300)	ποοῆτ-ποε
ῆ	(400)	ποοοῦ ῆ-ποε ποεῦ ῆ-ποε
ῆ	(500)	ποοῦ ῆποε
ῆ	(600)	σοοῦ ῆποε
ῆ	(700)	σαποῦ ῆποε
ῆ	(800)	ποοοῦν ῆποε
ῆ	(900)	ποο ῆποε

Tisíce:

(1000)	ποο
(2000)	ποο σποαῦ
(3000)	ποοοῆτ ῆποο ποοῆτ ῆποο
(6000)	σεῦποο

Deset tisíc: ποοα je subst. mask.

ποοῆτσοοοῦς ῆποοα (120 000)

ποοητ ῆποοα (2 000 000)

Konstruktivní formy:

3	ϞΜ(Ν)Τ-
4	ϞΤΟ(Ο)Υ- ϞΤΕΥ-
6	ϞΕΥ-
10	Μ᾽ΝΤ-
20	ΧΟΥΤ-
30	ΜΑ(Α)Β-
80	ϞΜ(Ε)ΝΕ-
90	ϞΛΙΤ-

Složené číslovky jdou od nejvyššího po nejmenší: Μ᾽ΝΤ-ϞΝΟΟΥϞ Ν-ϞΕ Μ᾽-ϞΕ (deset-a-dvě sto(vky) a šedesát) = -ϞΞ 1260.

ϞΙϞ Ν᾽ϞΟ ΑΥ᾽ ϞΜΟΥ Ν᾽ϞΕ ΑΥ᾽ ϞϞΕ Μ᾽ ϞΙϞ (9879)

Podobně jako u jiných specifikátorů nevyžaduje se žádný člen, protože základní číslovka nahrazuje člen.

ϞΟΜ᾽ΝΤ Ν-Ρ᾽ΜΕ = tři lidi/muži

ϞΟΜΤΕ Ν-ϞΖΙΜΕ = tři ženy

Avšak základní číslovky jsou kompatibilní se *singulárním* určitým členem π-/τ- (pouze singulár!), ačkoli jejich význam (od „dvou“ nahoru) je plurální. (Plurální určitý člen se u číslovek *neužívá*.)

π-ϞΟΜ᾽ΝΤ = (ti/ty) tři

πεϞ-ϞΟΜ᾽ΝΤ ᾽ΜΑΘΗΤΗΣ = jeho tři učedníci

τ-ϞΟΜΤΕ Ν-ϞΖΙΜΕ = tři ženy

Kromě toho se základní číslovky mohou používat s členem κε- „jiný“.

κε-ϞΟΜ᾽ΝΤ = jiní tři, tři další

κε-ψομῆντ ἄρωμε = jiní tři lidi, tři další lidi

Zvláštní plurální formy substantiv se u základních číslovek nevykytují.

Jedna a dvě se obvykle nevyskytují v specifier construction.

- a) *Jeden/jedna se obvykle vyjadřuje neurčitým členem ογ-.*
- b) *Dvě (m. cναγ, f. cῆτε) obvykle následuje po substantivu, které kvantifikuje, jako oddělená složka.*

ρωμε cναγ = dva muži

π-ρωμε cναγ = ti dva muži

cῆμε cῆτε = dvě ženy

τε-cῆμε cῆτε = ty dvě ženy

Řadové číslovky

Tvoří se pomocí prefixu με₂- přidanému k základním číslovkám od 2 nahoru. (*První se vyjadřuje adjektivem ψορῆ, ψορτε.*) se objevuje jak s π- tak i s τ-. Užívá se jako adjektivum (L 4). Když má základní číslovka mask. a fem. formy, vybírá se příslušný člen.

π-με₂-cναγ = ten druhý muž, ten druhý.

τ-με₂-cῆτε = ta druhá žena, ta druhá.

π-με₂-ψομῆντ ἄ-εῤαγγελιον = to třetí evangelium.

τ-με₂-ψομτε ἄ-cῆμε = ta třetí žena.

πα-με₂-ῆμε ἄ-ῆουγ μῆ-τα-με₂-ῆμε ἄ-ογψη = můj čtyřicátý den a moje čtyřicátá noc.

Zeměpis

π-μα	místo
τ-πε, pl. πηγε	nebe, nebesa
π-εσντ	dno, spodek
π-καζ	země
*θαλασσα, θαλασσα	moře
τε-ζηη, pl. ζιοογε	cesta
τ-μητε	střed, prostředek
π-τοογ, pl. τογειη	hora
πε-κρο	břeh, pobřeží
*π-κοσμοc	svět

Lidská bytost

π-ραν	jméno
*π-σωμα	tělo
*τ-σαρξ	tělo, maso
πε-σνοφ	krev
π-μεεγε	myšlenka
π-ζηη	srdce, mysl
τε-σμη	hlas
τ-απε, pl. απηγε	hlava
π-βαλ	oko
π-ζο	tvář
τ-βιχ	ruka
τ-ογναμ	pravice, pravá ruka
τε-ζβογρ	levice, levá ruka
τ-ογερητε	noha

Klasifikace (většinou se vyskytuje v adverbálních výrazech)¹

τ-ζε (θε)	způsob
τ-μινε	druh, kvalita, způsob

A.

a. αψ ᾠ-μα. πεί-μα.

b. αψ ᾠ-καζ. πεύ-καζ.

c. νιμ ᾠ-ρωμε πε. π-ῤρο ᾠ-τ-πε πε. π-ῤρο πε ᾠ-τ-πε.

d. ᾠτε-ογ-ογ. ανῖ-τε-σμη ᾠ-π-χοεις.

e. ογῆρ ᾠ-ζη. ζη σῆτε. ογῆρ ᾠ-τοογ. ψομῆτ ᾠ-τοογ.

f. ογῆρ ᾠ-σζιμε. ψομτε ᾠ-σζιμε. ζαζ ᾠ-ραν. λααγ ᾠ-ραν.

g. ογ ᾠ-πεθοογ. τεῖ-μινε ᾠ-πεθοογ.

h. να-μееεγε ζεν-λααγ νε. να-μееεγε ᾠ-ζεν-λααγ αν νε. να-μееεγε νε ζεν-λααγ.

i. μῆτ-σνοογс ᾠ-αποστολος. π-μῆτ-σνοογс ᾠ-αποστολος. πεφ-μῆτ-σνοογс ᾠ-αποστολος.

j. πψομῆτ ᾠζο ᾠπνουτε. τεῖμινε ᾠсарз.

k. τμητε ᾠνεζιοογε. πεснт ᾠτεθаллсса.

B.

a. ψομῆτ. π-ψομῆτ.

b. φτοογ. κε-φτοογ. π-κε-φτοογ. πεί-φτοογ. πεί-κε-φτοογ.

c. πεφ-κε-σαψῆ ᾠ-ηῖ. κε-σαψῆ ᾠ-ηῖ. πεφ-κε-σαψῆ ᾠ-σζιμε. κε-σαψῆ ᾠ-σζιμε.

d. μῆτ-ογε.

e. ζμενετ-αφτε.

f. μῆτη.

g. φτοογ-ψε μααβ.

h. μῆτ-σνοογс ᾠ-ψε μῆ-σε.

¹ ᾠ-τεῖ-ζε = takto; ᾠεε ᾠ = jako; ᾠ-τεφ-ζε = jako on.

ί. καζ ϸναγ.

ϵ. απε ϸντε.

κ. τεϑ-νοβ ν-απε ϸντε.

λ. πμεζ-μααβ.

μ. τμεζταειουγ.

ν. πμεζμν̄τπϸνοογϸ ν̄αποστολοϸ.

ο. τμεζτ̄ου ν̄ζ̄λω ν̄νοβ.

ρ. κϸϸναγ ν̄αποστολοϸ. αποστολοϸ ϸναγ. παποστολοϸ ϸναγ.